

Působnost Nejvyššího státního zastupitelství v Brně je v souladu s působností Nejvyššího soudu. Nejvyšší státní zastupitelství vykonává dohled nad činností vrchních státních zastupitelství, je činné při vyřizování podnětů ke stížnostem pro porušení zákona v trestních věcech a při jejich přezkoumávání z vlastní iniciativy. Nejvyšší státní zastupitelství dále vydává výkladová stanoviska, která mají formu doporučení a řeší konkrétní aplikační problémy, s nimiž se státní zastupitelství setkává v praxi, a to jak v oblasti trestní, tak i netrestní.

Nejvyšší státní zastupitelství působí při vydávání rozhodnutí a stanovisek k výkladu zákonů a jiných právních předpisů, jež jsou zveřejňována ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo v případech, kdy některá právní otázka vyžaduje sjednocení výkladu nebo jestliže v ní došlo k rozdílným rozhodnutím soudů nižších stupňů, a to i ohledně otázek týkajících se více kolegií Nejvyššího soudu nebo sporných mezi kolegií, v řízení o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí cizozemských soudů na území České republiky, vyžaduje-li to zákon nebo mezinárodní smlouva. Nejvyšší státní zastupitelství je zastoupeno v Eurojustu a je členem Síť generálních prokurátorů států Evropské unie.

Kromě shora zmíněné působnosti existují ještě **specifická oprávnění nejvyššího státního zástupce**.

Mezi ty patří zejména:

Vydávání pokynů obecné povahy

Pokyny obecné povahy slouží ke sjednocení a usměrnění postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství či zajištění jednotné vnitřní organizace státního zastupitelství a jednotného výkonu spisové služby. Pokyny obecné povahy se vztahují na více věcí určitého druhu, nikoli však na konkrétní zpracovávanou věc a jsou závazné pro státní zástupce, a pokud tak nejvyšší státní zástupce stanoví, i pro další zaměstnance státního zastupitelství. Pokyny obecné povahy jsou uveřejněny ve Sbírce instrukcí Ministerstva spravedlnosti, dále v elektronické podobě v systému ASPI, taktéž je lze dohledat na internetových stránkách Nejvyššího státního zastupitelství.

Vydávání stanovisek ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů

Nejvyšší státní zástupce může vydávat pro státní zastupitelství stanoviska ke sjednocení praxe při uplatňování norem trestního práva hmotného i procesního, případně i norem z netrestní působnosti. Jedná se o stanoviska, která slouží k výkladu sporných otázek z výkonu působnosti státního zastupitelství. Tato stanoviska nejsou, obdobně jako u judikatury soudů, závazná.

Narízení kontroly skončených věcí

Nejvyšší státní zástupce může nařídit, aby Nejvyšší státní zastupitelství či jím pověřené státní zastupitelství provedlo kontrolu skončených věcí, ve kterých bylo příslušné státní zastupitelství

činné a v případě pochybení užilo opatření k nápravě. Skončenou věcí se rozumí věc, ve které již nelze podat proti příslušnému rozhodnutí řádný opravný prostředek či věc byla předána k rozhodnutí jinému orgánu, tj. ve věci není státní zastupitelství již činné. Zjištění kontroly skončených věcí může být pro nejvyššího státního zástupce podnětem k uplatnění kteréhokoli dalšího oprávnění upraveného v ustanovení § 12 zákona o státním zastupitelství, zejména podle odstavců 1 a 4. Přichází v úvahu i postup podle jiných ustanovení zákona o státním zastupitelství, jako např. návrh na zahájení kárného řízení (§ 8 odst. 5 písm. a) zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů). Podatel nemá právní nárok na provedení kontroly, jedná se o fakultativní oprávnění nejvyššího státního zástupce, které se využívá vedle institutu dohledu.

Podnět Nejvyššímu soudu k zaujetí stanoviska k výkladu zákona či jiného právního předpisu

Pokud v rámci působnosti státního zastupitelství bude zjištěno nejednotné rozhodování soudů, je nejvyšší státní zástupce oprávněn za účelem jednotnosti judikatury podat Nejvyššímu soudu podnět k zaujetí stanoviska k výkladu zákona či jiného právního předpisu.

Žaloba k ochraně veřejného zájmu

Žalobu k ochraně veřejného zájmu je nutno podat do tří let od nabytí právní moci rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje, krajskému soudu v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který

ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni či zasáhl do práv toho, kdo se domáhá ochrany. V této lhůtě je tedy nutno obrátit se na nejvyššího státního zástupce, který tuto žalobu může podat. Toto oprávnění nejvyššího státního zástupce je však oprávněním fakultativním.

Taktéž Veřejný ochránce práv je oprávněn navrhnout nejvyššímu státnímu zástupci podání žaloby k ochraně veřejného zájmu. Nejpozději do 3 měsíců od doručení návrhu vyrozumí nejvyšší státní zástupce o vyhovění či nevyhovění návrhu veřejného ochránce práv na podání žaloby k ochraně veřejného zájmu.

Uznání pravomocných cizozemských rozhodnutí

Nejvyšší státní zastupitelství je oprávněno vstoupit do řízení o uznání pravomocných cizozemských rozhodnutí ve věcech manželských a určení (zjištění nebo popření) otcovství vedeného před Nejvyšším soudem.

Návrh na zahájení řízení o uznání cizího rozhodnutí podává k Nejvyššímu soudu zpravidla účastník řízení před cizím soudem, v rámci kterého došlo k vydání rozhodnutí, které má být uznáno na území České republiky. Vedle tohoto účastníka řízení může podat tento návrh každý, kdo prokáže svůj právní zájem na uznání cizího rozhodnutí. K podání uvedeného návrhu je oprávněn taktéž nejvyšší státní zástupce.

Rušení nezákonných usnesení dle § 174a trestního řádu

Ustanovení § 174a tr. ř. opravňuje nejvyššího státního zástupce rušit nezákonná usnesení nižších státních zástupců o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci, a to do tří měsíců od nabytí právní moci. Je-li takovéto usnesení nejvyšším státním zástupcem zrušeno, pokračuje v řízení státní zástupce, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. Státní zástupce je vázán právním názorem, který nejvyšší státní zástupce vyslovil ve svém rozhodnutí. Je také povinen provést úkony a doplnění, která nařídil nejvyšší státní zástupce.

Podání dovolání podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu

Dovolání (§ 265a násl. tr. ř.) je mimořádným opravným prostředkem, kterým lze napadnout pravomocné soudní rozhodnutí ve věci samé, pokud soud rozhodl ve druhém stupni (např. dovolání nelze podat proti rozsudkům soudu prvního stupně, které nabyly právní moci bez projednání soudem druhého stupně).

Nejvyšší státní zástupce může podat dovolání na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného.